

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Teoria skoposu w przekładzie włoskich tekstów specjalistycznych z zakresu prawa karnego : studium jednego przypadku

Author: Joanna Janusz

Citation style: Janusz Joanna. (2019). Teoria skoposu w przekładzie włoskich tekstów specjalistycznych z zakresu prawa karnego : studium jednego przypadku. W: J. Lubocha-Kruglik, O. Małyś, G. Wilk (red.), "Przestrzenie przekładu. T. 3" (S. 239-248). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Joanna Janusz

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Teoria skoposu w przekładzie włoskich tekstów specjalistycznych z zakresu prawa karnego Studium jednego przypadku

Celem niniejszej refleksji jest przedstawienie na konkretnym przykładzie różnych typów relacji, powstających między tekstem oryginału a tekstem przekładu w procesie translatorskim, w zależności od zakładanego odbiorcy tłumaczenia oraz jego kompetencji. Bazę metodologiczną stanowi teoria skoposu wraz z modyfikacjami. Przedmiotem analizy przekładowej i tłumaczenia jest oryginalny włoski dokument prawniczy z zakresu prawa karnego, Ordine di esecuzione¹.

Teoria skoposu (*Skopostheorie*) narodziła się za sprawą niemieckiego językoznawcy i przekładoznawcy Hansa Vermeera pod koniec lat siedemdziesiątych XX w., a w latach osiemdziesiątych została doprecyzowana dzięki Katherine Reiss². Na złagodzenie podstawowych i krytykowanych założeń teorii skoposu miały natomiast wpływ badania Christiane Nord i jej koncepcja przekładu funkcjonalnego. Na gruncie polskim, w zakresie specjalistycznego przekładu prawniczego, z założeń skoposu korzysta m.in. Danuta Kierzkowska³.

Skopos w teorii Vermeera to cel przekładowy. Jest to zatem termin techniczny, a przekład jest pojmowany jako rodzaj transakcji pomiędzy tłumaczem a odbiorcą przekładu. To właśnie oczekiwania i wymagania odbiorcy mają

¹ Ordine di carcerazione, 15 ottobre 2004. http://www.ivanliggi.com/download/OrdineEsecuzione_15-10-04.pdf [dostęp: 12.09.2018].

² K. REISS, H.J. VERMEER: *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen 1984.

³ D. KIERZKOWSKA: *Tłumaczenie prawnicze*. Warszawa 2008, s. 73–88.

w procesie przekładu największe znaczenie⁴. Punktem wyjścia teorii jest założenie, że każde tłumaczenie ma przede wszystkim funkcję komunikacyjną⁵, jest zatem skoncentrowane na realizacji określonego celu i, jako działanie celowe, ukierunkowane na efekt końcowy, czyli na tekst tłumaczenia. To jednak odbiorca tłumaczenia, w momencie recepcji tekstu, decyduje o funkcji przekładu w kulturze docelowej. Funkcja tekstu jest zatem realizowana dopiero w konkretnej sytuacji komunikacyjnej⁶.

Skopos może być zatem definiowany jako teoria przekładu zorientowana bardziej na język i kulturę docelową niż wyjściową, w której tłumaczowi chodzi raczej o osiągnięcie adekwatności, nie zaś ekwiwalencji przekładowej. To cel tłumaczeniowy reguluje dobór technik użytych w konkretnym przekładzie⁷. Bardzo często ów skopos jest wyznaczany przez klienta – zleceniodawcę tłumaczenia, a tekst przekładu ma odpowiadać potrzebom jego odbiorcy. Ze względu na swoje komunikacyjne, funkcjonalne, a zatem wysoce pragmatyczne nastawienie teoria Vermeera jest strategią stosowaną zwłaszcza w przekładzie specjalistycznym i użytkowym.

Zgodnie z jej założeniami, nie istnieje – w odniesieniu do tego samego prototekstu – jedno rozwiązanie tłumaczeniowe. Metatekst może się zmieniać w zależności od zamierzonego i realizowanego skoposu, określanego każdorazowo z uwzględnieniem zmiennej sytuacji komunikacyjnej, która jest kształtowana w dużej mierze przez odbiorcę tłumaczenia, określanego wprost jako zleceniodawca, oraz przez jego oczekiwania wobec przekładu⁸.

Kluczowymi w analizie i przekładzie wybranego tekstu są pojęcia domestykacji i egzotyzacji. Lawrence Venuti, autor rozróżnienia, definiuje domestykację jako dostosowanie oryginału do wymogów języka i kultury docelowej⁹, egzotyzacja natomiast to zachowanie w przekładzie tego, co w oryginale jest dla kultury i języka przyjmującego obce¹⁰. W przypadku egzotyzacji możemy

⁴ M. MORINI: *La traduzione. Teorie. Strumenti. Pratiche*. Milano 2007, s. 86.

⁵ Ch. NORD: *Translating as a purposeful activity: functionalist approaches explained*. Manchester 1997, s. 27–29.

⁶ Ch. NORD: *Wprowadzenie do tłumaczenia funkcjonalnego*. Przeł. K. JAŚTAŁ. W: *Współczesne teorie przekładu. Antologia*. Red. P. BUKOWSKI, M. HEYDEL. Kraków 2009, s. 175–177.

⁷ Zgodnie z koncepcją Vermeera to skopos przekładowy jest jedynym kryterium doboru technik przekładowych, a „cel uświęca środki”. Por. K. REISS, H. VERMEER: *Grundlegung einer...*, s. 101.

⁸ Christiane Nord precyzuje jednak, że wolność tłumacza jest ograniczona i kanalizowana przez lojalność wobec oryginału. Por. Ch. NORD: *Translating as a purposeful activity...*, s. 29–30; EADEM: *Wprowadzenie do tłumaczenia funkcjonalnego...*, s. 184.

⁹ Zgodnie z koncepcją Venutiego, domestykacja to „Translation is the forcible replacement of the linguistic and cultural difference of the foreign text with a text that will be intelligible to the targetlanguage reader”; L. VENUTI: *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London–New York 1995, s. 18.

¹⁰ „Foreignizing translation signifies the difference of the foreign text, yet only by disrupting the cultural codes that prevail in the target language”; L. VENUTI: *The Translator's Invisibility...*, s. 20.

mówić o przekładzie źródłowym (*source oriented translation*) oraz ekwiwalencji wobec oryginału. W przypadku zaś udomowienia mamy do czynienia z przekładem zorientowanym na tekst docelowy (*target oriented translation*) i adekwatności wobec kultury przyjmującej¹¹.

Danuta Kierzkowska, uznając teorię skoposu za punkt wyjścia, proponuje jej zastosowanie w przekładzie tekstu specjalistycznego prawniczego i opracowuje model procesu przekładu tego typu tekstów¹². Kluczowymi pojęciami propozycji są tu terminy: odbiorca bliski i odbiorca daleki. Zgodnie z koncepcją Kierzkowskiej odbiorca bliski to taki, który jest blisko powiązany z realiami języka oryginału, znający kulturę języka źródłowego lub mający silną motywację do jej poznania. Odbiorca daleki zaś to osoba niezainteresowana zgłębianiem zawartości obcego dla niej systemu prawnego i pozbawiona motywacji do uczynienia tego także w przyszłości¹³.

Dla celów niniejszej analizy zakładamy, że strategia egzotyzacji jest bardziej odpowiednia dla odbiorcy bliskiego, tj. zainteresowanego poznaniem kultury prawnej kraju, z którego pochodzi tekst. Natomiast domestykacja jest bardziej wydajna wobec potrzeb komunikacyjnych odbiorcy dalekiego, zainteresowanego nie tyle poznaniem systemu prawnego Włoch, co zawartością informacyjną samego tekstu. W analizowanym przypadku celem przekładowym – skoposem – jest nawiązanie komunikacji między oryginałem i kulturą, w której tenże powstał, a odbiorcą przekładu, osadzonym w kulturze obcej i nowej. Zakres informacji, przekazanej w tłumaczeniu, będzie uzależniony od potrzeb, oczekiwań i kompetencji (specjalistycznej i językowej) założonego odbiorcy. Określając skopos przekładowy, zakładamy istnienie dwóch typów odbiorcy oraz dwóch sposobów przekładu tekstu. Dla odbiorcy bliskiego powstanie tłumaczenie egzotyzujące, dla odbiorcy dalekiego – tłumaczenie udomowione/adaptacja. Analizie przekładowej zostaną poddane aspekty oryginału, takie jak nazwa i typ dokumentu, jego struktura oraz zawartość informacyjna, a także użyte terminy specjalistyczne.

Badany oryginał to dokument nakazujący doprowadzenie skazanego prawomocnym wyrokiem do miejsca odbywania kary. Prócz funkcji informacyjnej dokument ten realizuje przede wszystkim funkcję performatywną, jako że w kulturze, w której powstał, wpływa na zmianę sytuacji (prawnej, osobistej) skazanego. W tłumaczeniu funkcja performatywna traci na znaczeniu na rzecz dominującej funkcji informacyjnej.

Przy określaniu typu tekstu pomocne jest wskazanie uczestników komunikacji specjalistycznej, tj. nadawcy, odbiorcy oraz celu tekstu. W badanym

¹¹ G. TOURY: "Translation of literary texts" vs. "literary translation": a distinction reconsidered. In: *Recent Trends in Empirical Translation Research*. Eds. S. TIRKKONEN-CONDIT, J. LAFFLING. Joensuu 1993, s. 17.

¹² D. KIERZKOWSKA: *Tłumaczenie prawnicze...*, s. 75.

¹³ Ibidem, s. 88–89.

przypadku nadawcą jest instytucja – urząd prokuratora (Procura Generale della Repubblica) przy sądzie apelacyjnym (La Corte d'Appello) w Bolonii. Jako adresat dokumentu został w nim wskazany posterunek policji (Comando Stazione Carabinieri) w miejscowości Cesena, a także obrońca skazanego (advokat Cesare Brancaloni).

Stosując strategię egzotyzacji dla odbiorcy bliskiego, tłumacz będzie się starał przekazać w procesie przekładu specyficzne cechy kultury prawnej kraju pochodzenia. W tłumaczeniu zostanie zatem zachowana cała wartość semantyczna nazwy „dokument”: *ordine* (nakaz) *di esecuzione* (wykonania kary). Wydaje się zasadne dodanie w przekładzie tytułu wzmianki o jego nadawcy (prokuratorski nakaz wykonania kary), dla zaznaczenia różnicy pomiędzy polskim a włoskim systemem prawnym. W prawodawstwie polskim bowiem nie odnajdziemy ekwiwalentnego pod względem zwartości informacyjnej i uczestników komunikacji tekstu specjalistycznego¹⁴. Taki zaś komentarz stanowiłby dodatkowy element „egzotyzujący”, ponieważ wskazuje na różnice pomiędzy kulturami prawniczymi Polski i Włoch.

Zgodnie z założeniami strategii domestykacji dla odbiorcy dalekiego tłumacz będzie się starał maksymalnie dostosować typ tekstowy oryginału do kultury prawnej kraju przyjmującego. Aby zrealizować założenie skoposowe, ukierunkowane na odbiorcę dalekiego, należy wskazać w polskim porządku prawnym sytuację najbardziej zbliżoną do komunikacyjnej sytuacji oryginału i odpowiadający jej dokument (tekst paralelny). Polski kodeks karny wykonawczy stanowi, że skazany, na wezwanie sądu, ma samodzielnie stawić się do miejsca odbywania kary w wyznaczonym terminie. Właściwym do dokonania wskazanej powyżej czynności jest sąd, który w pierwszej instancji wydał wykonywane orzeczenie. Polecenie doprowadzenia skazanego może zostać wydane przez sąd tylko w uzasadnionych wypadkach.

Z punktu widzenia przekładu mamy zatem do czynienia z dwoma rodzajami tekstów paralelnych, które mogą posłużyć za matrycę domestykacji: wezwanie do odbycia kary, w której pojawia się formuła „sąd wzywa skazanego” oraz nakaz doprowadzenia, w którym odnajdujemy formułę „sąd poleca niezwłocznie doprowadzić”. Jako tekst paralelny w badanym przypadku posłuży raczej nakaz doprowadzenia do zakładu karnego, jako bliższy informacyjnej i pragmatycznej zawartości oryginału. Jednak przy określaniu typologii tekstowej i tłumaczeniu tytułu dokumentu należy posłużyć się omówieniem bądź zastosować komentarz celem wyjaśnienia specyfiki oryginału.

¹⁴ W polskim porządku prawnym organem postępowania wykonawczego, wydającym decyzję o doprowadzeniu skazanego do miejsca odbywania kary, jest sąd (nadawca komunikatu specjalistycznego). Policja wykonuje polecenia sądu (por. Kodeks karny wykonawczy, rozdz. IV, oddział 1, art. 9–11). Prokurator w wykonawczym postępowaniu sądowym jest stroną – może składać wnioski, a w wypadkach wskazanych w ustawie wnosić zażalenia na postanowienia wydane w postępowaniu wykonawczym (art. 21 kkw).

W obu przypadkach, zarówno egzotyzacji jak i udomowienia, pojawia się problem nadawcy tekstu. Instytucje będące autorami tego typu tekstów w Polsce i we Włoszech nie są tożsame (sąd – prokurator). Przekład egzotyzujący tytułu będzie zaznaczał różnice między tymi instytucjami, zaś przekład udomowiony ją pominie. Reasumując, problem nazwy dokumentu zostanie rozwiązany w zależności od zastosowanej strategii. Domestykacja, posługując się techniką adaptacji, dopuszcza tytuł w brzmieniu „nakaz doprowadzenia”, natomiast zgodnie ze strategią egzotyzacji, zastosowana zostanie formuła „prokuratorski nakaz wykonania kary”.

W odniesieniu do struktury tekstu oryginalnego w tłumaczeniu egzotyzującym zostaną zachowane elementy składowe tekstu oraz, w miarę możliwości, ich układ graficzny, tj. nagłówek („Prokuratura Generalna Republiki przy Sądzie Apelacyjnym w Bolonii”) i tytuł („prokuratorski nakaz wykonania kary”). Dyspozycja jest zawarta w czterech akapitach skoncentrowanych wokół predykatów: *ordina* (nakazuje) – *dispone* (zarządza) – *manda* (wysyła). Integralną częścią oryginału, wchodzącą w zakres przekładu egzotyzującego, są elementy paratekstowe, tj. odrębny podpis prokuratora, godło państwowe oraz pieczętki. Ich obecność w tekście oryginału powinna zostać w przekładzie zaznaczona, np. poprzez komentarz tłumacza.

Domestykacja zakłada, że tekst oryginału zostanie dostosowany do polskiego wzoru nakazu doprowadzenia, który składa się z pięciu głównych elementów i powinien zawierać: tytuł (nakaz doprowadzenia) oraz formułę „polecam doprowadzić”, dane skazanego, wskazanie organu dokonującego doprowadzenia, uwagi o sposobie doprowadzenia, wskazanie organu występującego o doprowadzenie (prokurator bądź sąd), a także potwierdzenie doprowadzenia¹⁵. W przypadku domestykacji informacja oryginalna, przekazana odbiorcy przekładu, może wydać się niepełna, ponieważ nie będzie zawierała elementów takich jak uwagi o sposobie doprowadzenia ani potwierdzenie doprowadzenia.

Zawartość informacyjna przekładu jest ściśle powiązana z obranym skoposem. W przypadku egzotyzacji odbiorca bliski zainteresowany jest maksymalnie wiernym przekładem wszystkich elementów, także tych paratekstowych (pieczętki, podpisy, znaki szczególne). Wierność oryginałowi będzie także polegała na zachowaniu w miarę możliwości cech stylistyczno-językowych, takich jak struktura składniowa tekstu, który składa się z trzech równoważnych predykatów (nakazuje – zarządza – poleca) oraz wypowiedzeń podrzędnych. W przekładzie egzotyzującym chodzi więc o uzyskanie ekwiwalencji. W świetle powyższego przekład egzotyzujący dyspozycji zawartej w tłumaczonym dokumencie przyjmuje następujące brzmienie:

¹⁵ Por. Kodeks Karny Wykonawczy, art. 79 §1 i art. 79 §2.

Prokurator Generalny Republiki Włoch

Mając na uwadze wyrok Apelacyjnego Sądu Przysięgłych dla Najcięższych Przestępstw w Bolonii, ogłoszony w dniu 9.10.2002, prawomocny od dnia 15.10.2004, na mocy którego Liggi Ivan, urodzony 9.03.1972 w (mieście) Cesena i tamże zamieszkały przy ulicy Certaldo 598, który na poczet kary więzienia lat 9 i 5 miesięcy orzeczonej na mocy art. 575 i art. 476 k.k i dalszych przebywał w areszcie zapobiegawczym w więzieniu od 3.03.1997 do 20.03.1997 czyli przez okres dni 18,

na mocy artykułu 656 kpp

Nakazuje

Wykonanie decyzji i zarządza uwięzienie skazanego celem odbycia pozostałej części kary lat 9, 4 miesięcy i 12 dni pozbawienia wolności

Zarządza

Aby agencji odpowiednich służb, upewniwszy się co do tożsamości skazanego, doręczyli mu kopię niniejszego nakazu, a następnie doprowadzili do najbliższego instytutu penitencyjnego dla odbycia wyżej wskazanej kary

Poleca

sekretariatowi przekazanie nakazu wykonania kary posterunkowi karabinierów miasta Cesena, który powinien go wykonać, jak również dostarczenie kopii nakazu obrońcy z wyboru skazanego, a także wykonanie wszystkich należnych czynności. Jak wynika z dokumentów sądowych, adwokatem z wyboru skazanego jest Mec. Cesare Brancaleoni należący do palestry przy sądzie w Rimini, któremu to niniejszy nakaz powinien zostać dostarczony zgodnie z prawem¹⁶.

W przypadku domestykacji odbiorca daleki, motywowany pragmatycznie, będzie zainteresowany wyłącznie zawartością informacyjną tekstu. W procesie przekładu powstanie tłumaczenie adekwatne. Nieunikniona wydaje się tutaj redukcja zawartości informacyjnej tekstu. Z jednej strony tekst docelowy nie będzie zawierał informacji, których nie przewidują tego typu teksty polskie, np. informacji co do zakresu aresztu tymczasowego zaliczonego oskarżonemu na poczet kary. Z drugiej strony tekst przekładu nie może zawierać informacji, których nie zawiera oryginał, a zwykle znajdują się w tekstach pochodzących z prawodawstwa polskiego, takie jak informacja o sposobie doprowadzenia oraz potwierdzenie jego dokonania. Propozycja domestykacji przekładowej w odniesieniu do analizowanego tekstu to¹⁷:

Nakaz doprowadzenia

Polecam doprowadzić Iwana Liggi, ur. 9.03.1972, dnia [...] w godzinach [...] z miejsca zamieszkania do najbliższego zakładu karnego.

Doprowadzenia dokonują funkcjonariusze policji posterunku karabinierów w Cesenie pod dowództwem [...]

¹⁶ Przekład własny – J.J.

¹⁷ Przekład własny – J.J.

O doprowadzenie wystąpił Prokurator Generalny przy Sądzie Apelacyjnym w Bolonii drodze postanowienia.

Tłumaczenie terminologii specjalistycznej wymaga ekwiwalencji całkowitej 1:1 w każdym przypadku. W myśl tej reguły każdy z tłumaczonych terminów wyjściowych może mieć jeden i tylko jeden odpowiednik w języku docelowym¹⁸. W przekładzie terminologii obecnej w badanym tekście nie jest możliwe osiągnięcie tego typu ekwiwalencji, ponieważ leksemy te przedstawiają pod względem przekładowym różny stopień trudności. Niektóre z nich mają bezpośredni ekwiwalent terminologiczny w języku docelowym np. *procura generale* – *prokuratura generalna* czy też *custodia cautelare* – *areszt tymczasowy*. Szczególnej uwagi wymagają natomiast terminy nieprecyzyjne bądź nieposiadające w języku polskim swoich ekwiwalentów. Jednym z nich jest *esecuzione*. W terminologii polskiej termin *egzekucja* dotyczy roszczeń majątkowych (np. egzekucja grzywny / świadczenia pieniężnego), w zakresie orzeczeń skutkujących karą pozbawienia/ograniczenia wolności używa się terminu *wykonanie kary*. Kolejnym wieloznacznym przekładowo terminem jest włoskie *provvedimento*, jedno z pism procesowych, które wydaje sędzia. Prawodawstwo włoskie wyróżnia następujące typy: *sentenza* (wyrok), *ordinanza* (postanowienie) i *decreto*¹⁹. W przypadku przekładu egzotyzującego ekwiwalent polski powinien być hiperonimem w stosunku do pozostałych hiponimicznych terminów (np. postanowienie, wyrok), dlatego najbardziej adekwatnym dla włoskiego *provvedimento* wydaje się polski termin *decyzja*. W przypadku domestykacji natomiast użyjemy terminu bardziej precyzyjnego – *postanowienie*, jako zgodniejszego z kulturą docelową.

Termin *Corte di Assise* odnosi się do kolegium sędziowskiego złożonego z dwóch sędziów (wł. *giudice togato*) oraz sześciu ławników (wł. *giudice popolare*, *giudice non togato*). Taki skład sędziowski jest powoływany do rozpatrywania bardzo ciężkich przestępstw, a jego funkcjonowanie i kompetencje reguluje artykuł 102 konstytucji Republiki Włoskiej oraz 5 artykuł włoskiego kodeksu postępowania karnego. Również polski prawodawca przewidział udział „czynnika społecznego” w wymiarze sprawiedliwości. W sprawach karnych liczba ławników w składzie orzekającym zależy od rodzaju sprawy i waha się od dwóch do trzech. Ławnik pojawia się na polskiej sali sądowej również w sprawach cywilnych (rozwód, separacja) czy też tych z zakresu prawa pracy. Egzotyzujący przekład tego terminu będzie polegał na zachowaniu „obcości”

¹⁸ Jest to ekwiwalencja denotatywna wg Köllera, polegająca na odniesieniu tekstu/terminu do pozajęzykowego stanu rzeczy, co oznacza, że przekład musi przedstawiać taką samą rzeczywistość pozajęzykową jak oryginał. Por. A.D. KUBACKI: *Tłumaczenie poświadczane. Status, kształcenie, warsztat i odpowiedzialność tłumacza przysięgłego*. Warszawa 2012, s. 166.

¹⁹ Por. włoski Kodeks postępowania karnego Republiki Włoskiej (Codice di procedura penale), Część I. Księga II: „Atti”, Tytuł II: „Atti e provvedimenti del giudice”, art. 125 i następne.

poprzez wprowadzenie terminu *sędzia przysięgły* zamiast *ławnik*. W tłumaczeniu udomowionym termin ten zostanie pominięty, jako że nie występuje w prawnej kulturze docelowej (w tego typu sytuacji komunikacyjnej).

Termin *foro* oznacza sąd, któremu przyporządkowana jest właściwość terytorialna wykonywanej przez adwokata profesji. Polskim odpowiednikiem jest rada adwokacka, zastosowana w przekładzie udomowionym. W wersji egzotyzującej przekładu proponuję termin *palestra*, jako rzadszy, a zatem bardziej egzotyczny w kulturze docelowej.

W podejściu skoposowym operacja przekładu jest pewnego rodzaju transakcją pomiędzy tłumaczem a odbiorcą tłumaczenia, podczas której wymagania i oczekiwania tego ostatniego mają decydujące znaczenie²⁰. Wszystkie operacje dokonywane przez tłumacza są zawsze zorientowane na tekst finalny. Nie istnieje, w odniesieniu do tego samego prototekstu, jedno właściwe rozwiązanie przekładowe, jest ono bowiem uzależnione od oczekiwań odbiorcy przekładu i jego kompetencji jako uczestnika komunikacji specjalistycznej²¹. W tłumaczeniu prawniczym zastosowanie założeń teorii skoposu ma wpływ na wszystkie poziomy oryginału i może prowadzić w niektórych uzasadnionych zleceniem przypadkach do redukcji oryginału na poziomie makro i mikrotekstu.

Иоанна Януш

**Teoria skoposa в переводе итальянских специальных текстов
из области уголовного права
Анализ одного случая**

Резюме

Целью статьи является показать на конкретном примере, как в процессе переводческой деятельности меняется текст оригинала в зависимости от адресата перевода и его компетенции. Методологическую базу составляет теория skoposa вместе с её модификациями. В данной работе сравниваются два вида переводческих стратегий (экзотизация и доместикация), а также два типа адресатов перевода (известный или неизвестный). Предметом нашего анализа является оригинальный итальянский документ уголовного права „Ordine di esecuzione” (ордер, выданный государственным обвинителем, приказывающий представителю полиции привести в тюрьму лицо, указанное в ордере, а также содержащий предписания для охранника по пребыванию заключённого в месте отбывания срока).

Ключевые слова: уголовное право, теория skoposa, итальянский язык, польский язык

²⁰ M. MORINI: *La traduzione...*, s. 86.

²¹ H.J. VERMEER: *Skopos and Commission in Translational Action*. In: *The Translation Studies Reader*. Ed. L. VENUTI. London 2000, s. 221–223.

Joanna Janusz

Skopos theory in translation of Italian criminal law texts
A case study of one example

Summary

The aim of this article is to present on a very specific example the changes the original texts goes through in the process of translation depending on the assumed addressee of the translation and their competences. The methodological base is the skopos theory with its modification. This work compares two types of translation strategies (foreignization and domestication) and two types of addressees (familiar vs. unfamiliar addressee) in translation. The subject of this translation analysis and translation is the original Italian criminal law document „Ordine di esecuzione” (a writ issued by the Public Prosecutor, directing any executive officer to convey the person named in the writ to a prison or jail, and directing the jailor to receive and imprison the person).

Key words: criminal law, skopos theory, Italian language, Polish language

Korpus analityczny:

PROCURA GENERALE DELLA REPUBBLICA
PRESSO LA CORTE D'APPELLO DI BOLOGNA

N. 453/2004 RE

ORDINE DI ESECUZIONE

Il Procuratore Generale della Repubblica

Vista la sentenza emessa dalla Corte di Assise di Appello di Bologna in data 9.10.2002, con giudicato il 15.10.2004, con la quale **LIGGI IVAN**, nato il 9.3.1972 a Cesena e residente ivi in Via Certaldo n. 598, per l'espiazione della pena di Anni 9 Mesi 5 di reclusione per art. 575, 476 u.p. C.P.

Ha sofferto custodia cautelare dal 3.3.97 al 20.3.97 pari a GG. 18

Visto l'articolo 656 del codice di procedura penale,

ordina

l'esecuzione del provvedimento e dispone la carcerazione del condannato per l'espiazione della pena residua di Anni 9 (NOVE) Mesi 4 (QUATTRO) Giorni 12 (DODICI) di reclusione

Dispone

perciò che gli agenti della Forza pubblica, assicuratisi della persona del condannato, gli consegnino copia di questo ordine e quindi lo conducano nel più vicino Istituto di detenzione per espierci la pena sopra indicata.

Manda

alla Segreteria di trasmettere l'ordine di esecuzione al **COMANDO STAZIONE CARABINIERI di CESENA** che deve eseguirlo, di notificarne copia al difensore del condannato e di procedere a tutti gli adempimenti di sua competenza.

Il condannato risulta avere difensore di fiducia l'**AVV. Cesare BRANCALEONI** del Foro di **RIMINI** al quale il presente provvedimento dovrà essere notificato nelle forme di legge.

Bologna, 15.10.2004

IL PROCURATORE GENERALE
(Dott. Gaetano VITALE sost.)

ferencsik